Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Pour les pays où les mandats-poste sont admis	Người đem đến nhà	Gửi tờ Giấy thép	Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Nam-kỳ	Nam-kỳ, Đại Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	0 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sau tháng.	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng.	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent des 1er et 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

N° 1061

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
1re page
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một nơi kiểu-mẫu cho việc cải-lương hương-chính ở Bắc-kỳ ta

Nói đến việc cải-lương hương-chính ở Bắc-kỳ ta bây giờ thì ai cũng phải công nhận rằng tỉnh Hà-đông thật là một tỉnh kiểu mẫu về việc ấy, từ khi trong tỉnh bắt đầu cải lương hương-chính, không nói cải hình-thức cải-lương là cải danh-sách bớt đồng hương-chức, cải bằng sổ thu-chi các lòng, cải định-lệ hương-ước, cải biên bằng hương-hội, cử lấy thẻ mà tính trong tỉnh đã được bao nhiêu làng đổi sửa khoán lệ, tinh giảm ăn uống, bao nhiêu làng đã cử xong hội-đồng hương-chức, lập xong sổ sách thu-chi thì có đi khắp một tỉnh Hà-đông không mấy làng còn sót nữa, mà đến cái kết quả sự cải-lương, nào lập ra được học đường mà con em trong làng có chỗ gửi ơn giáo-dục, mở ra được sản-viện mà nhiều phụ trong làng có chỗ thụ huệ thuốc men, đặt ra được công-nghệ xưởng mà bần-dân trong làng có chỗ tìm phương sinh-hoạt, đường sá khang-trang, giếng nước trong-sạch mà sự vệ-sinh chung các làng đâu đấy được chỉnh đốn hơn xưa, tranh tụng có người phân xử, hương-ẩp có người canh phòng mà sự trị yên chung các làng đâu đấy được nghiêm-mật hơn trước, cho đến Âu trí-viện của hội « Khai-trí » cũng lấy đấy làm nơi sáng biện, dân luật của nhà-nước cũng lấy đấy làm nơi thi-hành, tuy chưa dám nói quyết là dân sinh hết thảy đều sung-túc, dân-tục hết thảy đều thuần-lương, mà cái mầm tự-trị ở các hương-thôn thật cũng đã trông thấy cái ngày nở ngành xanh ngon.

Tại làm sao mà việc cải-lương hương chính ở Hà-đông lại có được cái thành-hiệu tốt như thế? Một cái nguyên nhân trọng yếu nhất là tại những người có cái trách-nhiệm xướng suất con dân, những người chủ-đông trong việc cải-lương hương-chính, tức là quan công-sứ tỉnh Hà-đông vậy. Tỉnh Hà-đông nhờ có quan thiếu Hoàng-trọng-Phu trọng-ly ở đó gần hai chục năm nay; ngài là một ông thông-minh cần cán, lại từng có du-học bên Đại pháp, hiểu rõ cái chính-thuật văn-minh của Thái tây, ở trong nhà thế-hoạn, am thục cái dân tình quốc-tục đã nhiều, về những điều lợi tệ trong dân không mấy cái sót, xuống xe trong tỉnh, liền nghị-nhiên lấy hương-lợi trừ tệ cho dân tỉnh làm việc đầu, trong cái lúc toàn hạt Bắc-kỳ, trừ ra mới có một vài nhà ngôn-luận có bàn qua nói lại chưa có một chỗ nào đã động đến việc cải lương hương-chính cả, mà ngài đã gia ý thực-hành trước nhất trong tỉnh-hạt ngài ; thực - hành đây là ngài làm thực, chỉ bảo cho dân làm, thúc - giục cho dân làm, cốt nhất là thường thường sao-sớc cho việc làm khỏi hóa ra hư-văn, giám-đốc cho việc làm khỏi sinh ra tệ-đâu, mỗi một làng cải lương thì ngài tức là một ông hương-chủ về sự cải lương, vừa là một ông hương-giáo về sự cải lương, lại kiêm cả là ông cảnh-sát-trưởng về sự cải lương nữa, chứ không phải bỏi-xoa hờ-hững, phê vài chữ thân-sức, nói vài lời hiểu-dụ, phát mấy cái bằng-cấp cho mấy thất hương-hội, duyệt mấy cái bản khảo về mấy tờ hương-ước mà gọi là thực hành đâu. Coi có trong một tháng trời nay mà ngài cùng quan chánh Công-sứ Lschaud đã mấy lần thân-hành đến tận các phủ huyện diễn-thuyết về việc cải lương thì biết. Công việc cải lương của ngài làm vừa khôn khéo, vừa châm-chỉ, vừa dẻo dai, nói tóm lại là ngài thực hành một cách thành-thực quá ; việc cải-lương hương-chính ở trong tỉnh Hà-đông mà được cái thành-tích lương hảo như ngày nay, không phải là chuyện ngẫu nhiên vậy.

Dân Hà-đông thế thì dân các tỉnh khác cũng thế chứ có khác gì; quan thượng Hoàng có thể lấy thực-tâm thực-lực mà cải lương được cho tỉnh Hà-đông như vậy thì các quan tỉnh khác cũng có thể lấy thực-tâm thực-lực mà cải lương được cho tỉnh khác chứ sao. Nước ta vốn là một nước trọng quan-quyền; dân ta vốn là một dân phục tòng quan lại; đã trải mấy ngàn năm nay gập được người trên có bụng tốt thì lúc ấy là lúc dân được nhờ cái hạnh-phúc lạc lợi an ninh mà gặp phải người trên ỗ bụng xằng thì lúc ấy là lúc dân phải chịu cái thảm-họa điêu tàn khổn khó, cái họa phúc muốn nhà thao tùng cả ở trong tay người cầm miệng ăn; thử hỏi từ xưa đến giờ một trăm việc công-ích công lợi trong dân mà có việc gì phát khởi lên được, kiên thiết cho thành được, duy-trì cho vững được, gì chẳng bởi cái tâm lực xướng-đạo của người trên ; việc cải-lương hương-chính ở Bắc-kỳ ta bây giờ mà lợi hay là tệ, nên hay là hư, thật cũng chỉ trông về những người có cái trách-nhiệm xướng-suất con dân, những người chủ-động trong việc cải-lương hương-chính, tức là các quan ta vậy. Điều này bản-báo đã có nhiều lần bàn luận tới, từ khi có cái phong-trào cải-lương hương-chính kể nói ra cách nhau, người bàn ra cách khác mà cách gì rút lại cũng phải mong cậy vào các quan sở-tại đem lòng thành thực mà mưu sự lợi ích cho nhân dân; đây xin cử ra một cái tiên-lệ là việc cải-lương hương-chính của quan thượng Hoàng đã thực hành tại trong tỉnh Hà-đông để chứng rõ rằng các quan nếu có bụng tốt dìu dắt cho dân thì hương chính không phải là không cải-lương được. U'oc-ao rằng các quan các tỉnh đều lấy tỉnh Hà-đông làm một tỉnh kiểu mẫu về việc cải-lương hương chính trong tỉnh mình; hễ làm việc cải-lương hương chính mà quan nào cũng có được cái thực tâm thực-lực như quan thượng Hoàng thì làng nào cải-lương chắc cũng có thành-hiệu như các làng trong tỉnh Hà-đông; bản báo xin thay lời nhân dân mà cảm ơn trước các ngài, chứ không giờ cái lỗi « hậu tạ » như phần nhiều những đứa dân lật-lọng vậy.

T. H.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 17 Juin 1923

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng

Có người xin tra xét thêm về việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng, rồi mới tranh luận về việc trái phải, nhưng tòa án không ưng chuẩn.

Ngạch kho bạc Đông-pháp

Có chỉ-dụ lổ chức lại ngạch kho bạc Đông-pháp, và lương bổng về ngạch Ấy kể từ ngày 17 Septembre 1919

Một cuộc đấu võ

Võ-sĩ Morelle thắng được võ-sĩ Battling Siki. Nhưng đến keo thứ sáu có xảy ra việc phạm trường-quy.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 18 Juin 1923

Một cuộc hòa-nhạc

Ngày hôm thứ bảy mới rồi M. Paderewsky có đứ cuộc hòa-nhạc tại nhà hát Champs Elysées để lấy tiền giúp các viện thí-nghiệm khoa-học, thiên hạ rất hoan nghênh. Bến tàu cuộc nhạc xong, thiên hạ hoan hô trong hơn một giờ đồng hồ.

Lễ kỷ niệm tam bách chu niên ông Pascal

Ngày hôm chủ nhật hội Sử học Đại-pháp, các hội Số-học, Triết-học, và Vật-lý học có đặt lễ kỷ-niệm tam bách chu niên ông Pascal tại Port Royal.

Việc nước Đức

Ngày hôm thứ bảy mới rồi giá một đồng hoa-kiều Hoa-kỳ là 120,000 marks.

Số giấy bạc của nhà Quốc-gia ngân-hàng nước Đức tính ra lại tăng thêm lên 743 nghìn triệu marks chỉ tế, cộng số giấy bạc của nước Đức ngày nay là 9.209 nghìn triệu marks. Trong tuần lễ mới rồi số kim-tệ lại giảm đi một triệu marks.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông-âu

Báo *Petit Parisien* có nhận được tin ở Lausanne nói rằng các nước có ký với nhau một bản giao-ước thương-mại. Trong bản giao-ước ấy có nói việc dựng một hội Pháp Anh đặt chính-điểm ở Paris, do người Pháp chủ-trương. Nghe đâu hội ấy được độc quyền đem hàng hóa nước Thổ ra sự Pháp Anh, mà hội Société nationale mước Thổ cũng được độc-quyền mang hàng hóa Pháp Anh vào nước Thổ.

Anh với Pháp

Nhà điện-báo *Havas* nói rằng quan đại-sứ nước Pháp đã gởi đến bộ Ngoại-giao nước Anh bức thư của chánh phủ Pháp trả lời chánh-phủ Anh về cái vấn-đề bồi-khoản.

Cái chủ nghĩa quân chủ tại Ba-lan

Các báo ở Varsovie có nói ngày hôm chủ nhật mới rồi các đại-biểu chánh đảng quân chủ có hội nghị để bàn việc. Có cả M. Hitnaer, là hội-trưởng chánh đảng quân chủ đất Bavière đến dự nghị.

Tin Trung-hoa

Ngày 12 Juin 1923

Hương-cảng đặc-điện

Tôn đại-nguyên-soái đã tự Thạch-long trở về Quảng-châu. Quân Hòa-shng-Trí đã đến Hoàng-u-a-pha, sắp vào Huệ-châu.

Trung, Nhật can thiệp

Việc Nhật-bản bắn chết hai người Trung-hoa bản báo đã đăng trong một kỳ báo trước, nay được tin rõ rằng như sau này :

Nguyên ngày hôm ấy, chiếc tàu Vũ-lăng của Nhật-bản chở hàng hóa đến Trường sa, bị người Tàu can-thiệp. Chiếc pháo-hạm của Nhật liền cho thủy-binh đem súng ra bắn, bắn chết hai người Tàu : một người tên là Vương-thiệu-Nguyên và một người tên là Hoàng-hàn-Khanh. Lại phải mấy người nữa bị trọng thương. Nhân-dân ở đấy rất lấy làm căm tức liền xe tử-thi đi rong các phố. Chính-phủ khai khẩn-cấp hội nghị, để dùng cách nghiêm-trọng mà giao-thiệp ngoại-đoàn. Ngày hôm sau toàn-thể nhân dân đều bãi-thị và bãi-công. Nhưng vẫn giữ được trật-tự. Nhật lãnh-sự nghe tin này tại điện cho chiếc tàu An-trạch ở Hán-khẩu đến để trợ-viện.

Việc thổ-phỉ ở Lâm-thành

Trấn điện Nguyên đã họp trong một tuần lễ thì biến thành quốc-quân. Họp thổ-phỉ lại yêu-cầu phải cho tiền kết-thúc-phỉ một trăm vạn, nhưng quan thân chưa ưng-thuận cho phải thương-nghị. Mới đây bọn thổ-phỉ lại tha 8 người ngoại-nhân, chỉ giữ có 4 người làm tin, đợi khi bên-thành quốc quân rồ, bấy giờ sẽ tha cho về nốt.

Phụng-Trực hòa-nghị

Phụng-Trực hòa-nghị bản đã kết thúc những trọng-yếu điều - kiện : Bắc-kinh chính-phủ phải cho Trương-tác Lâm được khai phục nguyên-quan thì Phụng-thiên sẽ đem xa lượng bạm-khoản giao trả Trương-vọng Hai bên lấy Du quan làm giới hạn, tại đấy đặt hộ-lộ cảnh-sát.

VĂN UYỂN

Than nghèo

Thói văn anh-hùng, lắm nỗi cay.
Chuyện nghèo thôi hết nói là hay.
Ngẫm thân phù-thế thêm đau ruột,
Giương mắt phong trần chịu bó tay.
Danh-giá nhường này không nhẽ bán.
Nhân-duyên đến thế, nợ còn say.
Chữ cùng trời thử chi nhau mãi,
Cây cứng thu hỏ gió bão lay.

Trúc-lâm, Ng-cảnh-Thinh

Cáo bất gà

Khéo vẽnh râu lên với vịt gà,
Ăn rồi chưa chén lại còn tha.
Giống đâu có giống tham tàn thế ?
Hay mẫn già kia mới hóa ra ?

Cụ-xuyên, Ng-nhỡ-Tiếp

Tự thán

I

Một mình ngồi tựa hiên đào!
Công danh mong mỏi biết bao mới thành

Muốn lên đến nơi trời xanh !
Hỏi xem số-phận công danh thế nào ?
Các bạn nghĩ sao ?

II

Các bạn nghĩ sao ?
Một mình vò vỏ hiên đào năm canh.
Rắp mong hai chữ công-danh,
Đèn on cha mẹ sinh thành công lao.
Khúc nhôi nhôi bởi bao !

Đại-thanh, Ng-khắc-Hòa

Hai ông hàn-lâm mới nước Pháp

Mới đây trong Hàn-lâm viện nước Pháp, mất hai ông bàn là M Jean Aicard và M Paul Deschanel tự-thế. Thế là số 40 ông hàn đó khuyết-tịch mất hai. Vì vậy Hàn-lâm-viện đã họp hội-đồng, bàn đi cử lại đến bốn lần, mới được hai người đỗ 16 phiếu, được trúng cử kể chân hai vị bất-tử mà chiếm cái địa-vị Hàn-lâm, hai người ấy tức là M. Henri Brémond và M. Jonnart vậy.

Vinh dự thay ! quí hóa thay ! Thế là hai ông bất-tử trước đã được hoàn-danh, mà hai ông kế-tiếp rau lại được lên cái địa-vị bất-tử với hoàn-cầu, có thể-giới, có văn-chương, có tri-thức cao, có tư-tưởng đẹp, nghiễm-nhiên là hai ông « ngồi dưới mái nhà tròn » ở nước Pháp, cái công nghiệp lập-ngôn để cùng với các bậc lập-đức lập-công mà cùng để tiếng muôn đời, lưu-phương thiên-tải, đó lại chẳng phải là cái vinh quang bội bộ ốc thông-minh quí tâm cần học mà được đó sao ? Đó lại chẳng phải là cái địa-vị đáng mơ tưởng đáng ước ao của con nhà cầm bút viết văn mong có một ngày được đi đến chốn, tiếng để đời đó sao ? Ôi ! danh thế mới là danh, học thế mới là học, tư-tưởng thế mới là tư-tưởng, văn-chương thế mới là văn-chương. Trong nơi đất lề nước nhà bao giờ có được những bậc văn-nhân tông-đoàn bốn bể, nội tiếng trong đời như hai bậc vĩ-nhân kia, cho ta được cái nhân-hạnh viết mấy cột báo chúc mừng, sửa mấy câu văn tán tụng ? cho ta cũng có các bậc văn-chương hoa quốc, tô-điểm cho non sông, vun trồng cho cố-quốc lấy cái vẻ văn-chương minh thịnh, cho khỏi phụ với một nước văn-hiến bốn nghìn năm !

Nói thế chắc có người cãi lại rằng nước ta tuy có tòa Hàn-lâm, tòa Hàn-lâm của ta tuy là chức thanh quí, song vì với Hàn-lâm nước Pháp thì khác nhau một trực một trời ! Hàn-lâm-viện người ta thì chỉ có bốn mươi ông, có lẽ nên giá càng cao, nên chỉ mới được cái danh bất hủ. Chớ Hàn-lâm nước ta vì nhiều thành rẻ, trăm nghìn vạn kẻ, từ trước chỉ sau trải mấy mươi đời-triều đồng đẳng nào đã mấy ai có cái danh-dự năm chữ đầu hèm-mô, muốn thì còn rộng bội được như ai ? — Phải ! Điều đó đã cố-nhiên rồi ! song Hàn-lâm-viện ở ta tuy không sẵn ra được những bậc văn-nhân tiếng tốt danh thơm như hội Hàn-lâm Pháp, song ta lại không có thể tổ-chức được một hội Hàn-lâm cũng như mục-đích hội Hàn-lâm Pháp hay sao ? Khi đã có một hội Hàn-lâm có mục-đích như hội Hàn-lâm Pháp rồi, ta lại không có cái hi-vọng có được những bậc chân tài như các ông Hàn-lâm Pháp hay sao ? Ta tuy chưa có, song ta lại chẳng nên có cái lòng mong đợi như thế hay sao ? mà biết đâu cái sự mong đợi của ta ngày nay chẳng là một chuyện quá cao-xa, lại chẳng có một ngày thành ra sự thực ? Quốc-hồn ta còn, quốc-văn ta khá, tiếc đỗ khai-hóa của quốc-dân một mai nhờ Chính-phủ bảo-hộ đem ngọn đuốc văn-minh, chỉ ngọn cờ ba sắc mà dắt ta cho đến nơi đến chốn, tiếng nước ta được thế-giới công-nhận là thứ tiếng phong-phú của một dân-tộc, văn nước ta được thế-giới khen ngợi cho là cần văn ý-vị ở trong văn giới, thì các nhà văn-sĩ ta lại chẳng có được cái mộng-tưởng làm ông Hàn bết từ đó sao ?

Câu chuyện nói thì hình như viển-vông, song rút lại lấy trí phán-đoán, lấy tình tò-mò mà xét ra thì cũng chẳng phải đến nỗi là sự « Cóc vái trời » chi cho lắm.

Mà thật thế ! là mới thấy từ năm 1634, về đời vua Louis XIII, tức Richelieu giáo-chủ làm Thủ-tướng, bấy giờ hội Hàn-lâm nước Pháp mới có cái địa-vị quan-trọng, nào soạn tự-điển, nào xét văn-chương làm cái trang-tâm điểm cho học-thuật cả một nước. Song ta lại chẳng nên biết rằng trước đó hội Hàn-lâm nước Pháp chỉ là một hội liên-hiệp của các nhà văn-sĩ, tự hội ở nơi tư-thất, bàn luận những việc văn-chương đó sao ? Hội Hàn-lâm nước Pháp trước chẳng qua là một cái hội tư của các bậc văn-hào sau mới được chính-phủ công-nhận là hội Hàn-lâm của cả nước, làm cái xa-nữa văn-chương cho toàn-quốc, mà nên cái địa-vị long-trọng cái cơ-quan thiết-yếu như ngày nay. Vậy giá các nhà văn-sĩ ta ngày nay, biết cùng nhau hiệp lực đồng tâm, mà tổ-chức nên một hội Hàn-lâm riêng, cũng làm tự-điển, cũng xét văn-chương, cũng bình luận hay hèn, cũng phê bình cân nhắc, trong cái thời-kỳ quốc-văn ta trỉ, nhân-tài hiếm hoi nay, tuy chưa dám đua được, song mấy mươi đời hay là mấy mươi năm về sau này đó, lo gì chẳng có lúc phát đạt, được chính-phủ công-nhận, được quốc dân đồng ý mà trở nên một cái cơ-quan đào tạo ra văn-tài, chấn-hưng cho quốc túy, thì ta lại chẳng đáng mừng lắm sao ?

Hiềm vì một nỗi quốc-hồ ta đã đương vào cái thời-kỳ đang đổ, quốc-văn ta đã đương vào cái thời-kỳ non nớt, mà quốc-dân ta lại ít có cái chí công-minh, cái tài quả cảm, dám tổ-chức càng kiến ra một việc gì. Nhất là văn-chương thì lại chưa biết thế nào là định-binh, chưa biết thế nào là định-binh, các nhà làm văn lại thường thường ghen ghét nhau, chỉ trích nhau, cười nhau, chẳng ai phục ai, cho là « Văn chương tự cổ vô bằng cử ». Rồi thì ra tình thế ngày quai-ly, văn tràng ngày ồn-ào, càng trong làng văc với nhau mà đối với nhau hình như không có một chút gì là tình-cảm. Ấy tình hình như thế, phỏng còn mong tổ-chức làm được việc gì có ích cho đồng-bào xã-hội nữa sao ?

Tuy nhiên, mới đây cũng đã có tin rục-rịch, các nhà báo-làm muốn tổ-chức Hàn-lâm-viện, cái kết quả cũng sự tiến-hành thế nào ta không dám biết, song phần đó có lẽ lại thấy ở cái công-tâm, cái nghị-lực của người mình, ta cũng chỉ nên biết làm vậy đó mà thôi, còn cái hy-vọng cao xa thì hãy gửi chưa có thể đoán định được !

Ôi ! Làm thân một người cầm ngọn bút đau đời với xã-hội, những mong tô-điểm nét mực tinh hoa thêm vào một nền quốc-văn để tấn-thiện tận-mỹ như văn chương Pháp cũng khó lắm thay ! Vậy thì hai ông Hàn mới nước Pháp tranh được 16 phiếu văn rồi thực cũng là một sự khó khăn lắm lắm, 16 cái phiếu ấy không có thể lấy tiền bạc mà mua, lấy vạn mà được, uổn không có thể lấy kim tiền mà lung-lạc, dùng lời nói mà khuyến lơn, 16 cái phiếu ấy tức là cái cân lường tư trường, cái thước đo văn chương ; rất chính-trực, rất công-minh, không có thể ấ-ôn như những cuộc thi-cử mà có kẻ tự phụ rằng : « Tôi lấy một trăm phiếu để như chơi, chỉ mấy cuốc ô-tô, mấy bữa cao-lâu, mấy chén rượu ả-đào, mấy trăm đồng hoa-viên là đủ. Không ! cũng là loài chim, con cá không thể đo được với chim bằng, cũng là cái phiếu, cân ta không có thể đọ với cân người được. Duy kỳ 16 phiếu mà khó, cho nên Hàn-lâm-viện nước Pháp mới được tiếng là Hàn-lâm-viện nước Pháp ! Duy kỳ hàng trăm phiếu mà dễ, cho nên các ông tráng-tuyển ở ta chỉ thành danh là các ông tráng-tuyển ở ta ! Ta xem thấy tin hai ông Hàn mới nước Pháp này mà nhẩm hâm-mộ, những vào so, những ngẫm-nghĩ, những than thở cho quốc-dân xã hội, Vậy nên

tước nước nhà, ngày nhiều kẻ nhanh buồm nhẹ lái, nên văn-chương lỗ-quốc ngày thêm người đắp móng xây nền; càng nhan ta một chân một tay, tích tháng tích ngày, luyện cái sức nhất vẫng vô tiền, bỏ cái hủ bao đời chưa sạch, sáng cái danh dự tốt tươi chân thật, mà gây nên công cuộc ích lợi lâu dài! Về con chim học không thành hình cũng còn giống con bồ-nông, ta nhớ lấy câu: *muốn là nên*, để cùng nhau gắng sức có công, mà noi cái gương tốt của hội Hán-lâm Đại-Pháp.

P. B. C.

Đếm một nghìn triệu quan mất bao nhiêu thời-giờ

Từ ngày xảy ra cuộc chiến tranh, đến giờ, cái giá tiền tệ một ngày một rẻ mãi đi, ngày xưa một triệu đã cho là to, bây giờ thì thấy nói nghìn triệu là thường. Vì vậy một nhà viết báo có thử tính xem đếm một nghìn quan bằng giấy bạc hoặc đồng tiền năm quan, thì mất độ bao nhiêu thời giờ mới đủ. Người ấy tính ra như sau này: Một người thạo đếm một nghìn quan bằng giấy bạc hoặc đồng tiền năm quan, thì mất ba phút đồng hồ.

Vậy nếu ai làm việc mười hai giờ một ngày, ngày nào cũng làm việc không nghỉ ngày nào thời mất hơn 11 năm mới đếm xong một nghìn triệu. Thực thế, đếm một nghìn triệu mất ba nghìn triệu phút, nghĩa là 4166 ngày, nghĩa là hơn 11 năm.

Một nghìn triệu giấy bạc 5 quan đóng lại thành ra 40 nghìn quyển sách, mỗi quyển năm nghìn trang.

Đó là nói một nghìn triệu, còn những số bạc hàng trăm hàng nghìn nghìn triệu chẳng biết đếm mất bao nhiêu thời giờ, mà đoán lại to đến thế nào.

Ấy cũng may thời buổi văn-minh đã có giấy bạc để thế cho loài kim-khí, chứ nếu cứ phải đúng kim-tệ, hay vỏ trai vỏ ốc như đời thượng-cổ thì chẳng biết sự giao-dịch hóa ra thế nào.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Nhàn-tình ngẫu-lục

Kim tú Cầu

(Tiếp theo)

Người tiều-đạo vẫn còn khỏe sức, chạy lui chạy tới nói cười như mưa, tìm các thứ quả ở rừng rú mà đến, lại đưa ra mời nàng, nàng cũng nể mặt lòng cầm lấy, nhưng bẩy giờ trong lòng nàng đau đớn từng khúc ruột, phiền tới thấm vì thân thế, phận thời khổ dầm sương gió, thẹn vì nỗi đẹp sôi giấy sành, gợi sen lắm lạ, phá rách mấy chỗ máu chảy lênh láng, xót xa khó nỗi dứng ngồi.

Hòa nhà thiệt khéo nỗ lòng làm chi vô-tình vậy-hỡng thêm thương.

Hai người còn đương bàng-hoàng, chợt nghe sau lưng có tiếng hỏi rằng: Mấy người có biết lối ra đường cái đâu, nhờ chỉ cho với. Nàng và người tiều-đạo quay đầu lại nhìn, trời là một du-khách phương xa đi đến, người ấy ăn mặc kiểu kinh, đội nón gõ gáng, chân đi giầy da, mình mặc áo tơ đen, trạng mạo cũng phong nhã

Nàng là Cầu bèn tay người tiều-đạo khoảng trả lời xa làm sao cả.

Khách lại hỏi: Hai chị em có rõ biết đây là làng gì, chùa ấy của ai?

Người tiều-đạo lấy tay chỉ vào trong dặn tre nói rằng: Chùa tên Linh-ẩn, sư-cụ trụ-trì ở đó cũng người kinh-sư.

Người du-khách mừng rỡ nói rằng: có phải sư Đại-Thiện không? Lời nói chưa dứt thời thấy một công cụ-già tóc-bạc da-mồi, nương mối phương-phi, tay chống cái gậy-trúc, lồng thồng trong cửa chùa bước ra, người tiều-đạo vội vàng chắp tay mỏ-phật bước lới mấy bước bạch sư rằng: Tiều nay ở am ngoài vâng lệnh sư-trưởng đưa người này vào bái yết đại-sư và có bức văn liên trích đặng ngài hiểu, ông sư-già cầm lấy cái giấy xem xong, bảo các người vào chùa.

Người du-khách cũng bớn bở lại gần thì-lễ thưa rằng: chùa tên là Vi-Vân, nhưng tông công vụ đến tính ly này đã hai tháng nay. Ngày trước ra đi nghiêm-thân có dặn, phải tìm quí-thức mà hỏi thăm cho biết khỏi-cơ cho trọng, kẻo tìm lòng hoài-vọng rất sâu.

Sư-già lấy tay che ngang mày, nheo lại một con mắt, nhìn người du-khách nói rằng: Vi-Vân, Vi-Vân sao ta lại lòng cái tên Vi-Vân đi tê? (kia)

Người du-khách lại nói: chân là con thứ hai quan Hàn-vệ-sử ấy chứ ạ.

(Còn nữa)

Đạm-Phương, rề-sử

Bằng So-học Pháp-Việt

Trường Đáp-cầu

Học sinh các tỉnh thi tại trường Đáp-cầu có tên sau này đều trúng tuyển:

Nữ ban

Cô Ng-thị-Thiện, Đặng-thị-Tỷ, Đỗ-thị-Thực, Lê-thị-Mài, Trần-thị-Sâm.

Nam ban

MM. Đặng-ngọc-Luyến, Ng-ao-Bính, Bùi-đức Năng, Trần-quang-Mão, Ng-v-Thọ, Ngô v-Cát, Hà-ngọc-Du, Đàm-quang-Lượng, Ng-đình-Soạn, Trần-văn-Diễm, Ng-h-Chính, Ng-v-Trọng, Ng-văn-Viên, Ng-Công, Ng-đình-Học, Ng-văn Thăng, Trần-ai-Lưu, Phạm-hoàng Kính, Ng-ngọc-Châu, Phạm-v-Phê, Phạm-xuân-Kỉ h, Ng-v-Cư, Ngô-thế-Khiết, Lương-Sấy, Nguyễn-xuân-Kim, Ng văn-Huỳnh, Ng-văn-Khang Trần-phúc-Tỉnh, Ngô-đình Lương, Vũ-trọng-Kỷ, Ng-v Kỷ, Hoàng-v-Quả, Trần-đình-Năm, Ngô đức-Lăng, Ng-viết-Quế, Ng-khả-Lập, Ng-văn-Liêm, Trần-quang-Liệu, Hoàng-đình Ninh, Ng-ngọc Uẩn, Ng-đức-Nghi, Đỗ-kỳ-Nhân, Nguyễn-văn-Ngọc, Đàm-quang-Tỉnh, Trương-trọng-Tảo, Nguyễn-văn-Dưỡng, Vũ-văn-Lương, Hà-sĩ-Vệ, Ng-trọng-Tiến, Đoàn-hữu-Yên, Ng-v-Nguyên, Ng-xuân-Phong, Ng-v Phùng, Hoàng-v-Thiện, Đỗ-huy-Mỏe, Đặng-đình-Soạn, Lương-Vạ, Đỗ-thúc-Trâm, Ng-ngọc-Giao, Ng-v-Ngọ, Đỗ-đức-Thiện, Vương-đức-Thực, Trần-như-Tỉnh, Ng-đình-Trọng, Ng-văn-Trác, Trần-công-Tuất, Nghiêm-quang-Tự, Ng-Tỷ, Ng-quốc-Uy, Hoàng-văn-Vân, Ng-duy-Viên.

LỄ ĐỘI CHỒ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quán báo, chứa lại thì nhà thư kiểm rõ rằng vẫn đây, và gửi theo hai báo (0 $ 20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy gửi khác.

Lệ sẽ bằng gửi tiền theo thì cứ để nguyên thư cũ hoặc nhắt lại cũng hơn.

Tổng cổ đi Nữu-ước

Máy không chừa cái thói ấy đi, thì ta sẽ tổng cổ máy sang Nữu-ước mấy tháng đây

Đó là lời một ông bỗ mắng con. Đó ai biết của con có cái thói gì mà cụ lại dọa đem đày cậu sang một nơi kinh thành đẹp đẽ như thế.

Nguyên cậu là một tay văn-sĩ thời nay từ ngày cậu bước chân vào làng văn, cậu vẫn thường nói luôn: có thì phải có tửu, mà có tửu mới có thi, nên cậu hay mượn chén để gợi cái yên-sĩ phi lý thuần của cậu; trước còn mỗi bữa vân cậu tớp một bát chén, sau dần dần cái mỗi cận nó đã mệm, mỗi ngày cậu tớp đến hàng chai không lúc nào là cậu không say sưa bê-bết, mà vân khí của cậu cũng chẳng thấy thêm hùng, nó vẫn cứ giữ nguyên một mài như xưa mãi.

Cụ thân sinh ra vân-sĩ thường ngày vẫn đau đớn về cái bệnh của con, nhân cụ xem báo thấy nói ở Boa-kỳ cấm rượu dữ lắm, thì mỗi khi rân-bảo cậu sẽ, cụ thường dọa tổng cổ vân sĩ sang Nữu-ước ti lâu, mà thành Nữu-ước mới trở nên một nơi rất ghê sợ cho vân sĩ ấy.

Nhà quê.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 19 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 81 30

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 19 Juin 1923*: 3%, 56.80 — 4%, 1918 61,90. — 5%, 1915-1916 74,95 — 5%, 1920 87 80. — 6%, 1920 86,60.

Quan Toàn-quyền tại Nam-kỳ. — Quan Toàn-quyền cùng với quan Thống-đốc Nam-kỳ đã tới Cần-thơ ngày thứ bảy 16 Juin lúc 10 giờ 30. Ngài tiếp các quan chức Tây Nam tại tòa Bố Cần thơ rồi đi thăm thành-phố. Buổi chiều ngài đi Sóc-trang, đến 17 giờ thì tới nơi và ngài có đến thăm đồn Bai-sau.

Sáng chủ nhật 17 Juin quan Toàn-quyền và quan Thống-đốc Nam-kỳ ở Sóc-trang khởi hành đi Bắc-liêu. Các ngài có dừng lại ở Phú-lộc thăm đồn-điền Gressier, ở đó có một nhà máy gạo làm mỗi ngày được 2500 tạ thóc nghĩa là 80 tấn gạo. Các nhà đồn-điền Pháp ở trong hạt đều đến chào quan Toàn-quyền cả.

Quan Toàn-quyền khen M. Gressier về công việc đã làm và nhất là việc học và việc y-tế mà ông có ý mở mang ở trong địa hạt đồn điền.

Thăm xong hạt Bắc-liêu thì quan Toàn quyền cùng quan Thống-đốc lại đi Cần-thơ, các ngài có dừng lại Phú-nghiệp, các ngài xuống tàu thủy tại Cairang lên Phnôm là nơi sắp làm cầu xe-lửa và đã về tới Saigon lúc 10 giờ sáng hôm qua.

Tin đường sá. — Đường Làng-mét đi Chợ-phong (Phủ-lạng-thương) nay đã đi lại được rồi.

Số tiền quyên trong ngày Pasteur — Số tiền quyên để giúp cho các phòng thí-nghiệm khoa-học nhận cho đến ngày 18 Juin cộng được là 11.934 p. 50. Số tiền của mỗi tỉnh thu được là:

Bắc-giang	93 p 08
Bắc-kạn	53 . 00
Bắc-ninh	143 . 40
Hà-đông	449 , 97
Hải-dương	2030 , 70
Hòa-bình	53 80
Hưng-yên	286 , 46
Kiến an	481 , 10
Lạng-sơn	450 , 15
Lao-kay	46 , 33
Nam-định	715 . 10
Ninh-bình	159 , 30
Phú-thọ	117 , 60
Quảng-yên	717 , 17
Sơn-la	35 , 33
Sơn-tây	132 , 52
Thái-bình	119 , 30
Thái-nguyên	192 , 80
Tuyên-quang	149 , 20
Vĩnh-yên	460 , 83
Yên-bái	120 , 30
Phố lý	647 , 60
Phúc-yên	172 , 20
Hải-ninh	30 . 00
Cao-bằng	161 , 05
Hà-giang	106 , 70
Hanoi	1805 , 56
Hải-phòng	2012 , 75
Cộng tất cả được là:	**11.934 p.50**

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng mới sạch sẽ, rất xứng với các bệnh nhân lớn và tử tế con

C 5527

Tòa án Đại-hình. — Chiều hôm qua mới hơn sáu giờ tòa án Đại-hình mới xét xong việc bọc ba cái thư ăn cắp tiền. Trong ba cái thư ấy tòa xét ra Bernard Hiến chỉ bóc các thư của nhà Ngân-hàng Mông-tư gửi cho nhà Ngân-hàng Thương thì mất 2600 đồng mà thôi, nên Tòa lượng phạt Bernard Hiến 5 năm tù và bắt chịu các tiền lệ phí

* * *

Hôm nay tòa án Đại-hình xử những việc sau này

Tiêu tiền công. — Folacci (Jean Baptiste) 40 tuổi, quán ở Corse, trú tại Hanoi làm chủ đồn Kiến làm ở phủ Doan-hùng (Phú-thọ), nhận thu tiền thuế Kiểu-làm từ 1er Juin 1920 cho đến 20 Octobre 1922. Hôm 22 Août 1922 M. Brillet coi về vùng ấy đến khám thấy M. Folacci từ 1er Janvier 1922 không nộp tiền thuế ở kho bạc tỉnh mà tiền thì thiếu mất 800 p. 75. Đến tác khám kỳ sổ sách thì thấy thiếu tất cả là 2711 p 81.

Bấy giờ Folacci xin khất hỏi số tiền thiếu ấy, song mãi không đặng. Trước mặt quan Dự thẩm thì thoái tiên khai rằng bị đầy tớ ăn trộm sau mới nhận là trót ăn tiêu đi mất.

Tòa xét xong tuyên án phạt Folacci 2 năm tù án treo và 250 đồng. Còn tiền bồi thường thì thôi, vì số tiền tiêu ấy đã hoàn lại rồi.

Việc hầy hoại công-sản. — Hôm 20 Février 1922 hồi 6 giờ 50 phút, vì có tên Chã-chăng (công như lý trưởng ở đường xuôi) ở làng Phương tỉnh Hà giang bị giam về việc tiêu tiền công, vượt ngục trốn, quan ba đại-lý đồn Đồng-văn (Hà-giang) thảo một cái giấy thép gửi cho Ng văn-Ngọc (quản ở làng Sơn-nga, huyện Cẩm-khê, tỉnh Phú-thọ) bảo phải bắt nhà giây thép ở đồn lý gửi cho quan hai đại-lý đồn Chang Poung để xúc cho các làng đón bắt lấy tên chã-chăng. Tên Nguyễn-văn-Ngọc đánh sai hẳn cái giấy thép lý đi, khiến cho quan hai đại-lý đồn Chang Poung không hiểu, đến khi gọi chuông để soát lại thì không trả lời. Mãi đến 9 giờ 15 phút mới trả lời và đánh lại cái giấy thép y như cái trước và nói rằng chậm trả lời là vì không nghe thấy chuông gọi

Bấy giờ quan hai đồn Chang Poung đánh ngay giấy thép hỏi quan ba đồn Đồng-văn thì mới rõ là việc bắt tên phạm vượt ngục. Công vì sự đánh giấy thép sai nhầm, phải hỏi đi hỏi lại mất mà tên phạm có đủ thì giờ vượt lí trốn sang Tàu mất.

Sau tên Ng văn-Ngọc viết giấy cho người lính khố đỏ coi nhà giấy thép ở đồn Chang Poung đòi cái giấy bảng đem xé đi cho mất tăng chứ đỏ lỗi cho người lính khố đỏ lấy chép sai nên không biết. Không biết tên Ngọc có quen biết tên phạm trốn không, nhưng hỏi thì không nhận là quen.

Tòa xét xong phạt Ng-văn-Ngọc một năm tù.

AI MUỐN MUA

Các thứ bàn, ghế, tủ, các đồ dùng trong phòng đọc sách văn văn...

Ai mua xin đến hỏi M. Wilkin là quan nguyên Nam-chánh Hà-thành, cứ buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ ngày nào cũng được, tại ngõ Voọng-Đức, số 1.

3612

Những ông có tên sau này được trúng tuyển:

Ban Lâm-chính

MM. Ng hữu-Trí, Cung-đình-Quý, Ng-năng-Bảo, Phạm-ngọc-Đằng.

Ban Nông-chính

MM. N.-văn-Tổng, Nguyễn-lâm-Sô, Hoàng-văn-Lan.

Thi thông-ngôn vào ngạch tòa Sứ. — Trong một số báo trước, bản-quán đã đăng rằng ngày 10 Juillet này tại Hanoi sẽ mở một kỳ thi tuyển thông-ngôn vào ngạch tòa Sứ thì độc-giả có nhiều ông viết giấy hỏi những người tư-cách thế nào được ứng-thí, nay xin theo cái bản lai-cảo của phủ Thống-sứ mà đăng sau này để công-chúng đều rõ.

Kỳ thi nói ở điều thứ 10 trong nghị-định ngày 18 Avril 1919 tuyển thông-ngôn tập-sự vào ngạch các tòa Sứ Bắc-kỳ riêng cho những người bản xứ có bằng Thành-chung Pháp-Việt hay là bằng Cao-đẳng tiểu-học tây (B. E. P. S.) thì đến ngày thứ ba 10 Juillet hồi 8 giờ sáng sẽ bắt đầu mở tại Hanoi.

Các thí sinh phải từ 18 tuổi trở lên và từ 25 tuổi trở xuống. Bản xin ứng thí phải làm bằng giấy tiu-chỉ và để đến phủ Thống-sứ (tòa tư) trước ngày 1er Juillet 1923 và đính theo những giấy sau này:

1° Giấy khai sinh.

2° Giấy lai lịch tòa án (casier judiciaire), bằng không có thì giấy kiểm-hạnh cũng được.

3° Bản sao cái bằng Thành chung hay bằng Cao-đẳng tiểu-học tây.

4° Giấy nhận thực về sức khỏe có dán ảnh mình và trên ảnh ấy có đề niêm-hiệu và chữ ký của quan thầy thuốc xem bệnh cho mình.

TRƯỜNG PHÁP-VIỆT TIỀN-ÍCH

Trường Tiền-ích là một một lớp trung, dạy nhỏ bậc sinh tử vấn học tới công nghệ. Lớp ấy có ra giáo sư mọi để ở trường tối sư phạm đến dạy. Sáng thứ năm 21 Juin 1923 này thì sẽ bắt đầu nhận đơn xin học và bắt đầu dạy ngày tới hôm dy. Con em học sinh học-sinh thi sự học năng nhọc học mấy giờ buổi sáng. Điều cần thang lớp học trò đã đỗ bằng Sơ học Pháp Việt đi thi vào trường Bảo hộ. Cours de préparation au concours d'admission au Collège du Protectorat) ou cours complémentaires. Ecrire adresse et lettre admet. Những lớp ấy ở ngã tư giao trường-thi dạy.

Ai muốn theo học lớp ấy thì đến hỏi quan Đốc Bản tiền trước ngày 1er Juillet.

Hoặc ai hỏi thì ở bức giấy đến phòng giấy ông Chưởng-giữ tại trường ở phố Bourret số 4 quan phủ Hà trông.

3644

Ngạch Học-chính. — Các viên trợ giáo phụ tá ở tỉnh Kiến-an có tên sau này được thăng trợ-giáo tập-sự:

MM Ng-văn-Tuấn, Đinh-văn-Sung, Đinh-văn-Dang, Cao-quang Mạo, Ng-khắc Xương, Đào-xuân Hy, Tạ-minh Trương, Lê huy-Hợi

M. Lê-xuân-Phong, giáo-học được từ chức kể từ ngày 1er Septembre 1923

Ngạch thừa phái. — M. Nghiêm-ngọc-Diêm thừa phái làm tại huyện Phong-doanh (Nam-định) mới đổi đi chân Thầy-vĩ (Lục-sự) mà chưa đi thì nay đổi đi huyện Hải-an và kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp thay M Đặng-văn-Bật thừa phái hàng năm đổi đi Thầy-vĩ.

HỘI CHỢ HANOI

Những ngân hàng ở hội chợ, đến 1er Juillet này thì bắt đầu cho thuê.

Người khán hộ Nam-kỳ. — Quan Thống-đốc Nam-kỳ vừa mới đặt lại ngạch khán-hộ ở Nam-kỳ, có ba hạng thì sai, ba hạng thợ thu, ba hạng thượng hạng và một hạng ngoại hạng, lương hằng mỗi năm từ 360 đồng lên mãi đến 1.144 đồng.

Xuýt nữa bị chôn sống. — Chiều chủ-nhật có một người đàn bà là Ng-thị-Sửu 21 tuổi ra lấy cát ở bờ sông, gần cầu sông cái, chẳng may chỗ ấy cát lún thì bị sa xuống đến thắt lưng. May có mấy người lội lên được nhưng bên chân trái cũng bị thương. Phải không vào nhà thương.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 396

Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt.

Bệnh đau da dầy, đau ruột, Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

3660

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bá cáo để các quí khách rõ thân bằng cố hữu biết cho rằng : tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ vàng bạc ở phố hàng Bảo, số 16, Hanoi, cho ông Nhạc tại tỉnh lỵ Đáng-thị-Trường, vì tôi đương tòng sự sở công ; cho nên không có phép đứng tên buôn bán nữa.

Các quí-khách có cần dùng hàng hóa gì, xin viết thư hay là thân đến bản-hiệu để tôi quản lý nghênh tiếp cũng như tôi. Xin các ngài chiếu cố cho.

Các thân bằng cố hữu có cần hỏi riêng việc gì xin tôi, xin viết thư hay là thân lên chơi với tôi ở tại phố hàng Da, số 9, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo

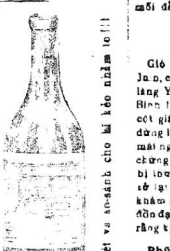
NGUYỄN-HỮU-QUÝ.

40, Rue des Cuirs, 40, Hanoi.

Rượu bổ-đào

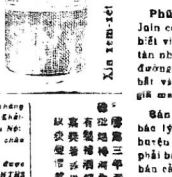
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOANG-THƯỢNG

Thêm bình tự nhiên in ra đây, chứ không phải có mấy thứ thuốc ve nào người có tri khôn lại không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kẻ kẻo nhầm lẫn!!

Ngày mồng 7 tháng mười ta Bảo Khải-định thứ ba, làm bài: các phụng tiến phẩm rằng

Chiếu nay đem được phòng của MONTES qui sang, và chế nên một thứ rượu bổ để tặng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phẩm thì gia cho quí đương phòng chế-tạo để lễ thành-tiết.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTES

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư báo này.

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH (Huyện Mỹ lộc)

Cái trộm khả nghi — Đêm hôm 28 tháng tư vừa khoảng nửa đêm một bọn giao-phỉ chừng 3 đứa bẻ cửa vào nhà thị Ân là vợ lẽ một người tên là Trần-đức-Hồng ở thôn Chính-xác làng Như-thức lấy đồ-đạc và bạc, thì Ân bỏ-hoàn là : bàng đầu cửa thì lẽ lẩy lại đánh thị Ân bị thương; việc này Trần đức-Hồng đã làm giấy trình quan sở-tại, trong lời trình cũng kể rõ cách trốn tiền phu lưới biếng nên đến nỗi vợ lẽ lên Hồng vừa mất của vừa bị thương như thế. Việc này quan sở tại đương xét. Đến sáng hôm mồng hai tháng này vào khoảng 7 giờ, tên lồng-tuần đem 2 tên tuần vào nhà tên Hồng mà hỏi sao dám lẩy trộm một phiến gỗ sau đình của làng, bỏ con tên Hồng theo ra công đã thấy một tên tuần đứng canh một miếng gỗ ở đấy; thấy thế tên Hồng vội vàng làm giấy xuống huyện trình quan, trong lời trình có nhắc lại việc vợ lẽ mình mới mất cướp và cái rằng sáng sớm hôm mồng 2 mấy người ở xóm bẩn ở, người đi đồng kể đi chợ không ai trông thấy miếng gỗ để ở công nhà cả. Hiện sáng hôm mồng bốn quan Huyện đã về khám bẻn việc nhà thị Ân và việc mất trộm gỗ này. Ước ao quan trên minh xét việc này cho ra mối để khỏi oan-ức kẻ lương-dân.

T. lai cáo

PHÚ-LÝ

Gió lốc — Hồi 5 giờ chiều hôm 15 Juin, có một cơn gió lốc, vặt ngọn vào làng Yên-thái gần ngay ga và huyện Bình-lục đổ ngót 50 nóc nhà và ba cột giây thép, chuyển xe lửa phải dừng lại, nhân dân sợ hãi kinh hoàng, mái ngói và đồ vật đều cuốn đi lung chừng không. Nghe đâu nhiều người bị thương và ốm lại rất lắm. Quan tỉnh đã cùng với chánh-lổng đến khám bẻn liền nơi và chuyển này mai đồn đại xa gần, ai cũng nhao nhao lên rằng kỳ-lân đi qua và rồng lẩy nước!

Phụ phàng chi thế? — Hôm 16 Juin có một người đàn ông không biết vì có gì đánh vợ một cách rất tàn nhẫn, máu me chảy đọng cả ra đường phố, thành cảnh-sát thấy vậy đã bắt vào bốp. Đáng lẽ thay cái thói giã man.

Gần vợ đợ con — Mới đây có một bác lý cựu ở làng Văn-chu thuộc huyện Kim-bảng, vì làm mê ở bạc phải bán hết gia-tư điền địa, sau lại bán cả đứa con trai nhỏ cũng người vợ xe tơ kết tóc cho một người lái thuyền lẩy 20 đồng bạc. Anh này kiếp trước có lẽ là chủ Trọng Qui chăng!

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Thi Sơ-đẳng tốt nghiệp. — Kỳ thi Pháp-Việt Sơ-đẳng tốt nghiệp hôm 14 Juin đã trúng tuyển được 25 trò, trong số ấy thì học-trò tại trường 18 cậu và 1 cô, còn 6 cậu nữa là học-trò ngoài.

TAM-QUAN

Chiếc thuyền vô chủ. — Ai đi qua đò Kim-bông cũng thấy một chiếc thuyền, buồm cột là tới, mui cánh hư nát, nằm nằm trên nền dưới nơi bờ sông, xem cái cảnh tượng thảm thiết chẳng khác gì một chiếc thuyền bị bão ở đâu mà trôi tấp lại vậy!

Hỏi ra mới biết là chiếc thuyền ở Sa-kỳ lĩnh chở cô-mây ở Qui-nhân ra Tourane cho hãng An-hưng. Trong kỳ tháng mười năm ngoái chạy ngang cửa Kim-bông bị gió phải ghé lại đấy mà nghỉ. Không ngờ trời cứ động luôn gần hơn 2 tháng trường, gạo com hết, tiền bạc chẳng còn, rên đè công thầy thủ bỏ đi cả, chỉ còn lại có một người chủ thuyền với một đứa bé con làm hỏa-đầu mà thôi. Bơ vơ khốn khổ, không biết ai mà mượn gạo mượn tiền, gần đến tết, anh chủ thuyền bất-đắc-dĩ phải bỏ thuyền cho thằng hỏa-đầu mà về nó, thành ra từ đấy đến giờ, chiếc thuyền đành chịu vô-chủ, còn thằng nhỏ thì áo rách quần xài, đói khát cực khổ, phải đi xin mà ăn! Ai hỏi đến nó thì hai hàng nước mắt rưng rưng trả lời rằng không được tin tức gì của chủ nó cả!

Ghe này lượng tải được hơn 10 toàn đóng bằng gỗ cả, còn cô-mây chỏ đấy ba khoang, không lẽ chỉ ghe bỏ ghe mà hãng An-hưng lại bỏ rơi song chẳng biết tại sao mà đã lâu rồi mà chẳng ai hỏi gì đến?

Minh-chương lại cáo

緣生再

TÁI-SINH-DUYÊN

Bộ TÁI-SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh-lệ Quân) của Nguyễn đỗ Mục dịch-thuật, mới xuất bản tiền biên. Giá bán 0$90, tiền cước gửi 0$20. Có gửi bán tại bản quán và các cửa hàng sách.

2083

Cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ

Hội Khai-trí-Tiến-đức định cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ của hội tổ-chức ra, bắt đầu từ ngày 1er Novembre 1923.

Các đơn xin dự cuộc Đấu-xảo thu nhận từ nay cho đến 30 Septembre 1923 thì thôi.

Còn các đồ Đấu-xảo sẽ nhận tại nhà hội-quán ở phố hàng Trống từ ngày 20 đến ngày 25 Octobre 1923.

Ai có đơn dự cuộc Đấu-xảo hay muốn hỏi điều gì về việc ấy thì viết thư cho ông Trưởng ban Mỹ-nghệ là Monsieur HERBOLIZ, Directeur de l'école des Arts appliqués à Hanoi

茂-MAO-SENG-盛

57, Rue Jean Dupuis (rue Mới), Hanoi

Mày nơi số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Có cả gạch xây nhà bán.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà lầm ra không đợi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy qui có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xin cành không được cắn thân, gây nên tai nạn sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho chảy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc lấy đến khí sửa lại đường điện, ngộ nhỡ có ở đụng phải giây điện có thể gây nên tai nạn rất to.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi điều cần nhắc nhau điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho sự giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công ty làm giùm việc ấy cũng được.

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều đèn để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cũng các bệnh đau xương, và đau mạch máu, không biết, rồi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều nên đau; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!

Nên chú ý, thì làm thế nào?

Nên chú ý thì hãy dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chính-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết thường không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ÁU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0$80 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bắc-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

泰 NAM-THÁI-南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Kính-cáo.

2078

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2014

HỘI TRÍ-TRÍ MỞ LỚP HỌC TRONG HAI THÁNG HÈ

Bắt đầu từ 2 Juillet 1923 hội Trí-trí sẽ mở các lớp học trong hai tháng hè như sau này :

1. Lớp thanh-chung (cours complémentaires)

2. Lớp học để thi vào trường Bảo-hộ và trường nam Sư-phạm (cours de préparation de l'admission au Collège du Protectorat et à l'Ecole Normale)

3. Các lớp sơ-đẳng (cours primaires) lớp nhất lớp nhì, lớp ba và lớp tư.

Học buổi sáng từ 7 giờ đến 10 giờ.

Ai muốn xin học thì hãy gửi đơn đến cho ông Đào-trọng-Đủ, Bốc-học ở phố Takou số nhà 22.

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 53

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đầm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, số croquis, tẩy Bâu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

3064

Muốn được SÁU TRĂM BẠC (600$)

thì hỏi thể lệ CUỘC THI ĐỒ *của* HIỆU THUỐC LÁ "STIC" *mà thi.*

Thường vẫn mua thuốc "STIC" ở hàng nào thì lại hàng ấy mà hỏi.

SẮP MỞ

PACHOD Frères & Cie LYON

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

VỎ KEN

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc nên 8 quan nếu chẳng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu cái khung vàng để bộ xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay nhẫn thì thấy giờ		giá trước	9$40 bây giờ 8$00
—	id	có kim lý	— 9 00 — 8 00
—	id	kim thép và kim vàng	— 10 00 — 9 00
—	id	vàng thực tinh	— 9 50 — 9 00

Hễ các quý khách chiếu cố cho ít cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, HANOI

2049

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

發八十路門街浦行內河東華

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có mua : 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quí các chạm rồng, vòng, điếu kết thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kinh đủ các thứ mặt, mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mới là cây, vân vân. Lại có đủ nhiều kính gọng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quí xuống đây bọn mà đeo thường nhiều kính nay thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc nhung, đồng-hồ bẻo thêu, đồng-hồ châm-chim, vân vân.

4° Một bọn nhẫn sắt, đồi mồi, lọ sứ, bát sứ, hễ sức đi thấy-tiên hay là hãy cảnh cùng được và tô hình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong quý quan quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

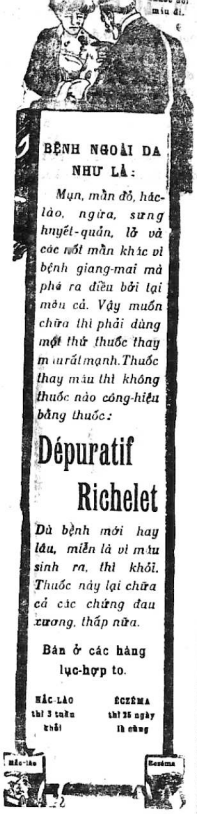
Cửa cần đủ mọi thứ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng cần quí khách đến tận nơi rất.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ số nhà 28 Hanoi.

3020

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ:

Mụn, mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng nhựt-quản, lỡ và các vết mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phải ra điều bởi tại môn cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay m ưrất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công-hiệu bằng thuốc:

Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-hợp to.

HẮC-LÀO thì 3 tuần khỏi — ECZÉMA thì 25 ngày là cùng

Hắc-lào — Eczéma

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lâu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bản thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

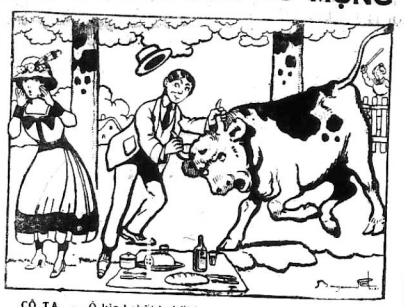
Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2082

Nhà thuốc gỗ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

KHỎE HƠN CON BÒ MỘNG

CÔ TA. — Ô kìa ! chết ! chết !

CẬU TA. — Không sợ ; tôi uống thuốc Quinium Labarraque ; uống thuốc ấy người ta khỏe bằng thần Hercule.

Sau mỗi bữa cơm nắng một ốc con rượu Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm nhược đến đâu cũng hồi sức lại được. Những bệnh mệt nhọc, những bệnh xin mãn lâu ngày, dai dẳng đến đâu cũng chữa được một cách chắc chắn và êm đềm. Dùng thuốc ấy thì những bệnh sốt dai dẳng đến cũng chẳng bao lâu mà khỏi.

Vì vậy, những người yếu đuối, hoặc vì đau ốm, hoặc vì làm lụng khó nhọc, hoặc có việc gì thái quá mà thần thể phải lao nhược ; những người thanh niên lớn lên nhưng quá mà sinh ra kém sức khỏe, con gái khó-sự lớn lên chưa có, đàn bà sau khi sinh sản, ông già bà cả 15 tuổi trở lên đều, những người mắc sưu hoặc lao-lực quá sức, đều nên uống rượu Quinium Labarraque. Nhất là những người mới ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Các hàng bào chế đều có bán rượu thuốc Quinium Labarraque, chai nửa 2f. chai lớn 4 f.

Chính-điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí khách tin cẩn là bởi sự thực-thà ngay thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn ngủ, mỏi-mệt, **cơm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho đàn bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con mới từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu **Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

Hỡi bạn hút thuốc lá

Bất cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu **CORONA** của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu **GUIONEAUD Frères** bán.

Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giọng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy **không hại phổi.**

Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá đời hiệu **CORONA** không **ho bao giờ.**

Không cứ người khỏe, cả người yếu một hút thuốc lá hiệu **CORONA** cũng không thấy khó chịu trong tì-vị.

Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhận ra rằng thuốc lấy cuốn vừa to mà giá lại rẻ.

BÁN TẠI :

GUIONEAUD Frères

HANOI — HAIPHONG

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Comptoir Parisien, có rút số để hoàn lại Obligations Parisiennes à lots. Cứ mua phải mỗi ngày 20 quan, cho tới hết tháng tức 20 tuần, theo như lệ định trong loại (Như vậy mỗi ngày để dành một số, có thể rút ra được).

Tiền mỗi tuần lễ đều là được ngoài số vốn đã bỏ ra, không mất đồng nào cả. Được mà riêng mình được quyền sở-hữu như là mình đã mua hết cả, chỉ có là để lại cho nhà băng giữ mà thôi. Có thể rút số ra bất cứ lúc nào mà mình được lĩnh nguyên vốn không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hồn lần rút số, hơn 3 triệu lần.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY :

1 lô lô	500.000 quan	200 lô	5.000 quan
1 lô lô	250.000 —	1.320 lô	2.000 —
5 lô lô	100.000 —	13.200 lô	1 0 0 —
200 lô	10.000 —	1.700 lô rút trúng đơn, hoàn lại 1 lần 400 —	

Người có trái-đơn được sự ưu đãi là mỗi năm được rút số 2 lần, mỗi lần 2 số, mỗi số 1 lần.

Cứ lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ thuế chi cả. Mỗi lần rút số về chiếc được một cái bằng để lại nhà ngân hàng, các nhà có trái-đơn, có thể đến xem được, theo như điều khoản nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn được các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Paperie, MARSEILLE, France

AI MUA LẤY SỐ THUỐC HUỜN của Ông Lương-y DEHAUT, mà XỔ thì chẳng cần chi phải

CỬ ĂN

và ăn đường trong phòng. Thuốc huờn này để uống lâm và dù mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại Nhà dược-sư Lương-y DEHAUT, 167 Faubourg St Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ HÃN

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của Ông Lương-y COLLIÉ

THUỐC HOÀN XỔ

Nhà dược-sư Lương-y COLLIÉ, 167 Faubourg St Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Các bệnh bỏng, thổ, chuột rút, đau dạ dày, vân vân . . . dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gò-đa và hồ Hoàn-kiếm trông sang

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trịnh qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng 5 năng này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên Lý về Phú-Qui và Phú-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phú-Qui có 3 phiên chợ Hễ ai buôn bán xăm xắt lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đồng hồ nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy xe nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty, hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra **PHẠM-VĂN-PHI** Yên-Ly gare ; mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN PHI Đồng-hà gare.

2013

6e

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

* NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Cha con *Hoàng-phủ thiếu hoa* đều tỏ ý khiêm-tốn mà rằng :

— Sao người lại dạy quá lời. Bỏ chỉnh là bội cái lòng trung quân ái-quốc của họ Hàng đã cảm-động đến trời vậy.

Đang nói chuyện thì gia-tướng bày tiệc, mấy người cùng ngồi vào uống rượu. Trong khi uống rượu, *Hùng-vương* thở dài mà than rằng :

— *Doãn thượng-khanh* tướng-công cùng tiện-nhi là *Hùng khôi-phượng* bấy lâu nay cũng chưa về, *Hùng-khôi-phượng* còn trẻ tuổi, chẳng nói làm chi, như *Doãn-thượng khanh* tướng công thì là một bậc nguyên-lão trọng thần, năm nay đã già yếu. Người con *Doãn-thượng-khanh* tướng công cũng đã ở quan, vợ chồng đem nhau về chốn sơn-gi, nay làm chức trưởng-sử ở *Triệu vương-phủ*, ngày đêm mong nhớ, đã biết bao nước mắt khóc thương cho già

Hùng-vương lại bảo *Hoàng phủ thiếu hoa* rằng :

— Sáng mai vương-gia nên vì tôi tâu với triều đình mời quan sang *Cao-lạng* để hỏi *Nam-kim* tù-chú về việc ấy.

Hoàng-phủ thiếu-hoa đáp rằng :

— Việc ấy đã có *Nguyễn long-quang* tướng công, hiền-huynh bất-tất phải lo-ngại. Vợ chồng tôi ngày nay tuổi-già sức yếu, từng trải bao phen gian nan hiểm-trở cái thân đa-bệnh, cần phải thần-dưỡng, không dám lại hỏi đến việc quân-quốc làm chi. Tôi đã xin cáo-từ trở về quê nhà, nhưng thượng-hoàng không cho, định lập một cái cung ở chốn đế-kinh này, để cho vợ chồng tôi làm nơi vui-thú cảnh già vậy. Vừa rồi, vợ chồng tôi vào triều-kiến thái-hậu thì thiên tử khóc lóc mà hỏi hết cái việc năm xưa, xin từ nay cùng hoàng-hậu bách-niên giai-lão. Hiền-huynh bất-tất phải lo-ngại, tôi chắc rằng hết con bĩ-cực tới tu thái-lai.

Khi uống rượu xong, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* lại nói

— Hiền-huynh ơi ! tôi còn nhớ năm xưa tôi lưu-lạc đến nhà hiền-huynh, được hiền-huynh trọng-đãi, ăn một mâm nằm một chiếu, coi nhân hơn cốt-nhục trong một nhà. Từ bấy đến nay, thấm-thoắt đã 30 năm chẵn, tang thương mấy độ, mày râu bỗng thấy bạc phơ. Ấn là đêm nay anh em ta lại chung gối liền giường, cùng nhau chuyện-trò cho bõ bấy lâu mong-nhớ

Nói xong, truyền bảo tên thư-đồng rằng :

— Nhà ngươi vào bẩm để vương-phi biết rằng đêm nay ta cùng *Hùng-vương* đây ngủ chơi nói chuyện ở *Xuân-hoa-quán*, vương-phi bất tất phải mong-đợi.

Hùng-vương nói :

— Vương-gia đi lâu mới về, chưa kịp hỏi đến việc nhà, đêm nay ngủ ngoài sao tiện, ăn là để hôm khác tôi lại đến.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Tôi đi vắng bấy nhiêu năm còn được, huống chi bây giờ !

Nói xong, liền dắt tay *Hùng-vương* đi sang *Xuân-hoa-quán*, cả 4 vị công-tử cũng cùng theo sang. Bấy giờ đài sen nồi sắp, đỉnh trầm thêm hương, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* cùng *Hùng-vương* ngồi ở dưới cửa sổ để nói chuyện.

Đứa tiểu đồng pha trà. Lại vừa gặp trong cung đưa các đồ quà-phẩm ra, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* truyền rót rượu để cùng *Hùng-vương* uống. Hai người đều bỏ mũ, chỉ mặc bộ áo thường, càng nhau chuyện trò rất thân mật.

Sáng hôm sau, *Hùng vương* cáo-từ ra đi. Phò-mã *Triệu-cầu* thì lại vào trong nội. Hôm ấy vua *Anh-tôn* làm lễ phục vị, *Hùng hậu* lên ngôi hoàng-hậu, hoàng-tôn được gia-phong làm đông-cung hoàng-thái-tử. Các quan triều-thần nào nhiệt lạ thường chỉ có *Hoàng phủ thiếu hoa* là an nhàn vô sự.

Khi *Hùng-vương* về rồi, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* lại vào nhà trong, hai vị phu-nhân : *Tô-đình-tuyết* và *Lưu-giên-ngọc* đón mà hỏi rằng :

— Sao hôm nay phu-quân không tiễn triều ?

Hoàng-phủ thiên-hoa cười mà bảo rằng :

— Hai phu-nhân đã hỏi đến, để ta nói cho mà nghe. Ta nay là một người rỗi-cầu-thúc, dẫu không cáo để đến-lý, nhưng cũng chẳng dự gì đến việc triều-đường, chỉ một mực vui chơi ở chốn đế-kinh này mà thôi.

Hoàng-phủ thiếu-hoa vừa nói vừa đi vào nhà trong thăm *Mạnh-lệ-quân* vương-phi. Khi vào tới nơi, *Mạnh-lệ-quân* vương-phi ngồi ở trên giường *Hoàng-phủ thiếu-hoa* liền cầm lấy tay mà ân-cần hỏi-han.

Hồng thấy *Vệ dũng-nga* vương-phi bước vào, theo sau có mấy người nữ tử, đều là những bậc một hoa đa ngọc, nhan sắc tuyệt trần vậy. *Phi loan* quận chúa trông thấy thân-phụ, tức khắc vật mình lăn khóc.

Hoàng-phủ thiếu-hoa cũng ứa nước mắt khóc mà bảo rằng :

— *Phi-loan* con ơi ! Bấy lâu con thủ-tiết với họ *Hàng*, tình-nguyện đến giam, thật đã chuộc được tội-lỗi cho cha mẹ. Nếu không nhờ có con cùng các anh con thì ta đây hồ-thẹn không biết dường nào !

Hoàng phủ thiếu-hoa trông thấy mấy người nữ-tử theo sau *Vệ dũng-nga* vương-phi, liền hỏi :

Những ai đi theo sau vương-phi thế kia ?

Vệ-dũng-nga vương-phi trỏ từng người mà đáp rằng :

— Đây là nàng *Diễm-tuyết*, lệnh ái quan trưởng-sử *Lưu-qui* ; đây là *Hoàng-ngọc-thanh* ký-nữ ; còn đây thời là con dâu trưởng tôi tên gọi *Lương cẩm-hà* đó. Chúng theo tôi đến đây để bái-yết vương-gia và vương-phi.

Lương-cẩm-hà phu-nhân lạy chào, rồi lại đưa tiểu-công-tử vào làm lễ trương-kiến. Sau đến nàng *Diễm-tuyết* và nàng *Hạng-ngọc-thanh*, hai nàng cùng cúi đầu sụp lạy, trông thật là một đội nghiêng nước nghiêng thành, sắc đành có một tài đành họa hai

Mọi người đang làm lễ tương-kiến thì bỗng nghe báo có *Mạnh-gia-linh* tướng-công đến, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* cùng *Mạnh lệ quân* vương phi với-vàng ra nghênh tiếp.

Mạnh-lệ-quân vương-phi trông thấy *Mạnh-gia-linh* tướng-công, liền ứa nước mắt khóc, hai anh em cùng nhau kể lể những nông-nỗi ly-biệt trong 10 năm trời.

Mỗi khi tuyệt đến chuyện *Phi giao* thì *Mạnh-lệ-quân* vương phi luống những thở ngắn than dài, càng nghĩ đến bao nhiêu, lại càng đắng cay chua xót.

Mạnh-gia linh tướng-công lại khuyên-giải *Mạnh-lệ quân* vương-phi mà rằng :

— Thôi, cần chuyện đã qua, chớ nên nghĩ đến ! Cho hay sinh con gái, rất sợ về nỗi cô thì. Về sự cụ *Hoàn-đế* nói rõ cho ta biết tiền-thân nó từ là con Xích-giao. Nàng chẳng bay có sao bình-thư của mười-phu (trỏ *Hoàng-phủ thiếu hoa*), lẽ đâu cho nó lấy trộm được. Nói rát lại thì cũng là lỗi tại em cả, vì em quá chiều, vậy nên nỗi thế.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)